

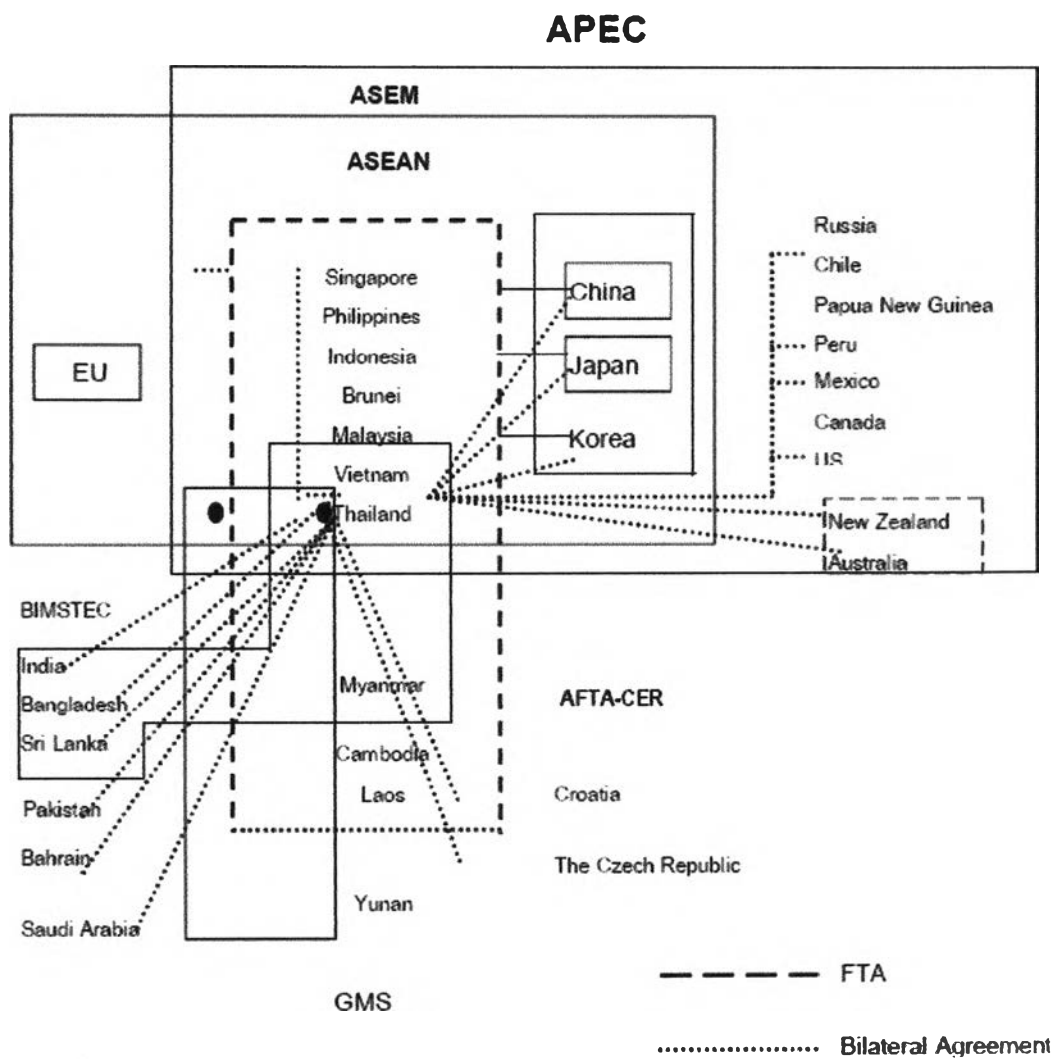
กรณีศึกษาของประเทศไทยในการจัดตั้งเขตการค้าเสรี

ในบทนี้จะกล่าวถึงผลการศึกษาในกรณีของประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วยผลการศึกษาจากแบบจำลองทางเศรษฐกิจ ผลการประเมินตามเงื่อนไขที่ทำให้การจัดตั้งเขตการค้าเสรีมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดการสร้างปริมาณการค้ามากกว่าการเบี่ยงเบนทางการค้า และการประเมินผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ โดยใช้แบบจำลอง GTAP ซึ่งสามารถนำไปสู่การประเมินยุทธศาสตร์การจัดตั้งเขตการค้าเสรีของไทยในปัจจุบัน

5.1 ภาพรวมยุทธศาสตร์การค้าเสรีของไทย

รัฐบาลไทยได้ใช้แนวทางการทำความตกลงแบบภูมิภาคและทวิภาคีเป็นยุทธศาสตร์ทางการค้าที่สำคัญ โดยในปัจจุบันไทยมีส่วนร่วมในกลุ่มการค้าเสรีที่สำคัญ คือ APEC และ AFTA กรอบความร่วมมือ ASEM GMS และ IMT-GT และอยู่ในระหว่างการพิจารณาหรือเจรจากับประเทศต่างๆ ในหลายกรอบ เช่น AFTA-CER ASEAN+3 ASEAN+1 และ BIMST-EC (บังกลาเทศ อินเดีย เมียนมาร์ ศรีลังกา ภูฏาน และเนปาล) ในระดับทวิภาคี ไทยกำลังเจรจาจัดทำเขตการค้าเสรีกับ 8 ประเทศ โดยได้มีการลงนามความตกลงแล้วกับจีน (ตามกรอบอาเซียน-จีน) บาห์เรน อินเดีย ออสเตรเลีย และได้ลงนามในกรอบความตกลงกับเปรู ทั้งนี้ ในปี 2547 กำลังมีการเจรจาอย่างจริงจังกับอีก 3 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น และนิวซีแลนด์ (รายละเอียดและสาระสำคัญของความตกลงเขตการค้าเสรีที่มีต่อประเทศคู่ค้าแต่ละประเทศสามารถดูได้จากภาคผนวก ก)

รูปที่ 5.1 ความตกลงการค้าเสรีที่ไทยมีส่วนร่วม

ที่มา : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

ตารางที่ 5.1 ความตกลงการค้าเสรีที่เกี่ยวข้องกับประเทศไทย

ความตกลงระดับภูมิภาค	ประเภทความร่วมมือ
APEC	ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
ASEM	ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
AFTA	เขตการค้าเสรี
AFTA-CER	พันธมิตรทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิด (Closer economic partnership)
ASEAN-China	เขตการค้าเสรี
ASEAN plus one	พันธมิตรทางเศรษฐกิจ (Comprehensive economic partnership)
ASEAN plus three	เขตการค้าเสรี
BIMST-EC	ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
GMS	ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
IMT-GT	ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ
ความตกลงทวิภาคี	ประเภทความร่วมมือ
ออสเตรเลีย	ความตกลงการค้าเสรี (Closer economic partnership / FTA plus)
บราซิล	พันธมิตรทางเศรษฐกิจ (Comprehensive economic partnership)
จีน	ความตกลงการค้าเสรี
ญี่ปุ่น	พันธมิตรทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิด
อินเดีย	ความตกลงการค้าเสรี
สหรัฐอเมริกา	ความตกลงทางการค้าและการลงทุน (Trade and investment framework agreement)
เปรู	ความตกลงว่าด้วยการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่ใกล้ชิด
นิวซีแลนด์	พันธมิตรทางเศรษฐกิจ (Comprehensive economic partnership)
ประเทศที่คาดว่าจะทำความตกลงการค้าเสรีทวิภาคีในอนาคต (prospect BTAs)	บังคลาเทศ ซิลี โครเอเชีย เม็กซิโก ปากีสถาน เกาหลีใต้ ชาติอู่อาระเบีย สิงคโปร์ แอฟริกาใต้ ศรีลังกา สาธารณรัฐจีน

ที่มา: สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย

5.2 ผลการศึกษาจากแบบจำลองทางเศรษฐกิจ

การศึกษาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีผลต่อการกำหนดโอกาสในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีจากแบบจำลองทางเศรษฐกิจโดยใช้คู่ประเทศตัวอย่างจากทั่วโลก ได้มีการรวมกลุ่มตัวอย่างของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของไทยกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ซึ่งรวมประเทศที่มีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีแล้วประเทศที่กำลังอยู่ในระหว่างการเจรจา และประเทศที่คาดว่าจะจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีในอนาคต โดยที่ผลการประมาณค่าโอกาสในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ แสดงดังตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 โอกาสในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของไทยกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ

ลำดับที่	คู่ประเทศ	Probability	ลำดับที่	คู่ประเทศ	Probability
1	THA - Japan	0.66745	5	THA - Australia	0.33123
2	THA - China	0.77063	6	THA - Bahrain	0.37725
3	THA - India	0.53080	7	THA - New Zealand	0.31203
4	THA - South Korea	0.65258	8	THA - US	0.13919
			9	THA - Peru	0.07208

จากการพิจารณาโอกาสในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญพบว่า ปัจจัยทางค่านระยะทางเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อโอกาสในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีมากกว่าปัจจัยอื่น คือ ประเทศไทยมักจะมีโอกาสสูงที่จะจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับประเทศที่มีระยะทางใกล้เคียงกันหรืออยู่ในภูมิภาคเดียวกันมากกว่าประเทศอื่น ซึ่งเชื่อมโยงกับผลของปัจจัยทางค่านความแตกต่างของรายได้ที่ระดับรายได้ต่อหัวของประเทศในภูมิภาคเดียวกันจะไม่แตกต่างกันมากนักและมีความสอดคล้องกับแนวคิด Linder Hypothesis นอกจากนี้ ปัจจัยทางเศรษฐกิจด้านอื่นๆก็มีผลต่อโอกาสในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีเช่นกัน เช่น การที่ประเทศคู่ค้ามีระบบเศรษฐกิจขนาดใหญ่จะทำให้การเบี่ยงเบนทางการค้ามีน้อย เนื่องจากระดับราคาสินค้าของประเทศคู่ค้ากับ ROW จะมีความใกล้เคียงกัน หรือปัจจัยทางด้านมูลค่าการค้าที่โดยทั่วไปประเทศที่อยู่ในภูมิภาคเดียวกันมักจะมีมูลค่าการค้าระหว่างกันมาก ทั้งการค้าขายสินค้าต่างอุตสาหกรรม (Inter-industry trade) และการค้าขายสินค้าในอุตสาหกรรมเดียวกัน (Intra-industry trade) จึงทำให้มีแรงจูงใจสูงในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีร่วมกัน จากปัจจัยทางเศรษฐกิจที่มีบทบาทสำคัญในการกำหนดโอกาสในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญดังที่กล่าวข้างต้น จึงทำให้ผลการประมาณค่าจากแบบจำลองทางเศรษฐมิติให้ผลการประมาณค่าว่า ประเทศไทยมีโอกาสสูงในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับญี่ปุ่น จีน อินเดีย และเกาหลีใต้

สำหรับการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของไทยกับออสเตรเลีย ไทยกับอเมริกา และไทยกับนิวซีแลนด์ การประมาณค่าจากแบบจำลองทางเศรษฐมิติ พบว่ามีโอกาสต่ำในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีร่วมกัน ซึ่งอาจเป็นผลมาจากระยะทางที่ไกลกันทำให้ต้นทุนค่าขนส่งระหว่างประเทศมีค่าสูง นอกจากนี้ ระดับของการพัฒนาทางเศรษฐกิจและระดับรายได้ต่อหัวของไทย กับออสเตรเลีย อเมริกา และนิวซีแลนด์มีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก จึงทำให้ผลประโยชน์ที่ประเทศไทยและประเทศคู่ค้าจะได้รับหลังจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีมีน้อยลง

การจัดตั้งเขตการค้าเสรีของไทยกับบราซิล และ ไทยกับเปรู พบว่ามีโอกาสต่ำในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีร่วมกัน ซึ่งอาจเกิดจากการที่การประมาณค่าให้ความสำคัญกับปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศมากกว่าปัจจัยด้านอื่นๆ แต่แนวทางยุทธศาสตร์ของไทยในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับบราซิลและเปรู ก็เพื่อที่จะให้ทั้งสองประเทศเป็นประตูการค้าไปสู่การค้าขายกับประเทศต่างๆภายในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงและภูมิภาคอเมริกาใต้ ตามลำดับ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นประเทศที่จะสามารถช่วยในการกระจายสินค้าไปสู่ประเทศอื่นๆ และจากข้อมูลจริงพบว่าสัดส่วนของการค้าที่ไทยมีกับบราซิลและเปรูมีสัดส่วนค่อนข้างต่ำ ดังนั้น การประมาณค่าโดยใช้ปัจจัยทางเศรษฐกิจจึงให้ค่าของโอกาสในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไม่สูงมากนัก

5.3 ผลการประเมินตามเงื่อนไขที่ทำให้การจัดตั้งเขตการค้าเสรีมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดการสร้างปริมาณการค้ามากกว่าการเบี่ยงเบนทางการค้าตามแนวคิดของ Michaely

การประเมินตามเงื่อนไขที่ทำให้การจัดตั้งเขตการค้าเสรีมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในกรณีของไทยจะเลือกตัวอย่างจากประเทศคู่ค้าที่มีโอกาสสูงในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีร่วมกัน ซึ่งมีจำนวน 4 คู่ประเทศ ได้แก่

1. THA – Japan
2. THA – China
3. THA – India
4. THA - South Korea

รายละเอียดของผลการประเมินในแต่ละเงื่อนไขได้มีการนำเสนอไว้แล้วในบทที่ 4 ซึ่งสามารถสรุปสาระสำคัญของการประเมินในกรณีของประเทศไทยได้ ดังนี้

เงื่อนไขทางด้านภาษี พบว่า Japan , China และ South Korea มีการเก็บภาษีในอัตราที่ค่อนข้างต่ำ ซึ่งไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขที่จะก่อให้เกิดการสร้างปริมาณการค้ามากกว่าการเบี่ยงเบนทางการค้า ดังนั้น การจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับประเทศดังกล่าวอาจจะไม่ได้รับประโยชน์มากนัก ในกรณีของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับอินเดีย เนื่องจากอินเดียยังมีการเก็บภาษีในอัตราสูง ซึ่งถ้าวิเคราะห์ตามแนวทางของ Michaely พบว่า การจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับอินเดียน่าจะทำให้ทั้งสองประเทศได้รับประโยชน์ โดยเฉพาะไทยน่าจะได้รับประโยชน์จากการที่สามารถขยายการส่งออกไปยังอินเดียได้เพิ่มมากขึ้น

เงื่อนไขทางด้านมูลค่าการค้า จากประเทศคู่ค้าที่ประเทศไทยมีโอกาสสูงในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีที่เลือกมาเป็นตัวอย่างจำนวน 4 ประเทศ ได้แก่ Japan, China, India และ South Korea ถ้าประเมินตามเกณฑ์มูลค่าการค้าของ Michaely พบว่า ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะได้รับประโยชน์มากกว่าจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับประเทศญี่ปุ่นและจีน เนื่องจากเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของ ไทยอันดับ 1 และอันดับ 4 ตามลำดับ ซึ่งประเทศไทยมีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศทั้งทางด้านการส่งออกและการนำเข้ากับประเทศเหล่านั้นในสัดส่วนที่สูง ดังนั้น ถ้ามีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีร่วมกันน่าจะทำให้เกิดการสร้างปริมาณการค้าระหว่างสองฝ่ายเป็นจำนวนมาก ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ได้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดตั้งเขตการค้าเสรีของไทยที่ประเทศไทยได้มีการจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับจีนแล้วภายใต้กรอบอาเซียน-จีน และมีการเจรจาสิทธิสินค้าบางประเภทกับ ญี่ปุ่นเป็นที่เรียบร้อยแล้วและกำลังรออนุมัติในระหว่างลงนามข้อตกลงอย่างเป็นทางการ

เงื่อนไขทางด้านขนาดเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้า ในกรณีของประเทศไทย จะเห็นได้ว่า จากตัวอย่างคู่ประเทศที่ไทยมีโอกาสสูงในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีด้วยนั้น ล้วนเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจขนาดใหญ่ทั้งสิ้น ซึ่งประกอบด้วย Japan, China, India และ South Korea ทำให้ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกับแนวคิดของ Michaely ดังนั้น ประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะได้รับประโยชน์จากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้าดังกล่าว

เงื่อนไขทางด้านโครงสร้างการผลิตและโครงสร้างการส่งออก พบว่า Japan, China และ South Korea เป็นประเทศที่มีโครงสร้างการผลิตค่อนข้างกระจุกตัวอยู่ในภาคอุตสาหกรรม เช่นเดียวกับประเทศไทย ดังนั้น ถ้าประเมินตามเงื่อนไขนี้อาจสรุปได้ว่า การจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับประเทศดังกล่าวอาจจะไม่ได้รับประโยชน์มากนัก ยกเว้นในกรณีของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับอินเดีย เนื่องจากอินเดียเป็นประเทศที่มีโครงสร้างการผลิตที่เน้นภาคเกษตรกรรม จึงทำให้หลังการจัดตั้งเขตการค้าเสรีแล้ว โครงสร้างการผลิตจะมีความหลากหลายมากกว่า อย่างไรก็ตาม ถ้านำแนวคิดของ Linder Hypothesis เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์ก็จะพบว่า แม้ว่าประเทศจะมีโครงสร้างการผลิตที่คล้ายคลึงกัน แต่จะได้รับประโยชน์จากการค้าขายสินค้าในอุตสาหกรรมเดียวกัน แต่สินค้ามีความหลากหลายมากกว่า

5.4 การประเมินผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญโดยใช้แบบจำลอง GTAP

การนำเสนอถึงผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้าที่สำคัญ จะทำการศึกษาจากผลสรุปของโครงการศึกษาวิเคราะห์ความพร้อมของไทยในการจัดทำเขตการค้าเสรีของโครงการพัฒนา CAMGEM คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งในงานดังกล่าวจะศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของไทยกับจีน ญี่ปุ่น และเกาหลี ภายใต้กรอบอาเซียน-จีน อาเซียน-ญี่ปุ่น และอาเซียนเกาหลี แต่ในการนำเสนอครั้งนี้จะนำเสนอเฉพาะผลกระทบที่มีต่อประเทศไทยและประเทศคู่ค้านั้น ซึ่งมีรายละเอียดและสาระสำคัญของผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (ความหมายของผลกระทบต่อภาคการผลิตแต่ละด้านดูได้จากภาคผนวก ข) ดังนี้

1. ผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน

ในการศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน พบว่าระดับการกีดกันโดยอัตราภาษีนำเข้าระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน และจีนจัดอยู่ในระดับที่สูง โดยเฉพาะประเทศไทยมีอัตราภาษีนำเข้าที่เก็บจากจีนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 12.19 ในปี ค.ศ. 1999 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับที่สูง โดยมีการกีดกันระดับสูงในทุกกลุ่มภาคการผลิต สำหรับประเทศจีนมีการเก็บภาษีจากไทยในอัตราร้อยละ 44.71 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับสูงในทุกกลุ่มภาคการผลิต และเก็บจากอาเซียนเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 9.37

ในปี ค.ศ. 2000 มูลค่าการค้าระหว่างกลุ่มประเทศอาเซียน และจีน มีระดับต่ำ โดยในปี ค.ศ. 2000 สัดส่วนของการส่งออกจากไทยไปจีนมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 4.40 ของการส่งออกโดยรวมของไทย การนำเข้าของไทยจากจีนมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 5.99 ของการนำเข้าโดยรวมของ สำหรับมูลค่าการค้าระหว่างประเทศจีนกับไทย มีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 1.45 ของมูลค่าการค้าโดยรวมของจีน

ในภาพรวมการจัดตั้งเขตการค้าเสรี อาเซียน-จีน จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย ในแง่ที่จีนจะเป็นตลาดขนาดใหญ่ ทำให้อุปสงค์แก่สินค้าส่งออกของไทยเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดสินค้า ข้าวที่สีแล้ว, น้ำตาล, น้ำมันและไขมันจากพืช และเคมีภัณฑ์,ยางและพลาสติก เป็นต้น ส่งผลให้ระดับค่าแรง และที่ดิน รวมทั้งระดับราคาสินค้าภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่เดียวกันสินค้าทุนที่มีค่าเช่าต่ำลงทำให้อัตราผลตอบแทนของการลงทุนสูงขึ้น ส่งผลให้มีการลงทุนเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 5.3 ภาพรวมการค้าและผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน (ผลกระทบต่อไทย)

	ภาษี (%)	การส่งออก (%)	การนำเข้า (%)	การขยายตัวของ GDP (%)	สวัสดิการสังคม (ล้าน \$)	การขยายตัวของ การส่งออก(%)	ภาพรวม
ไทย	12.19	4.40	5.99	0.32	422.33	63.33	จีนเป็นตลาดขนาดใหญ่ ทำให้อุปสงค์แก่สินค้าส่งออกของไทยเพิ่มสูงขึ้น ส่งผลให้ระดับค่าแรง ที่ดิน อัตราผลตอบแทนของการลงทุนเพิ่มสูงขึ้น
จีน	44.71	1.12	2.10	0.36	1,787.05	55.01	ต้นทุนการผลิตต่ำลง ทำให้จีนมีประสิทธิภาพในการผลิต และการส่งออก ไปยังตลาดโลกได้ดีขึ้น

	Trade Effect (+)	Cost Effect (+)	Substitution Effect (-)	External Extra Competition Effect (-)
ไทย	ข้าวที่สีแล้ว, น้ำตาล, สิ่งทอ, เคมีภัณฑ์, ยาง และพลาสติก, เหล็กกล้า, ยานยนต์และ ชิ้นส่วน	อุปกรณ์ไฟฟ้า, เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ, ยานยนต์และชิ้นส่วน, ผลิตภัณฑ์โลหะ	พืชอื่นๆ, ผัก, ผลไม้ และเมล็ดถั่ว	เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์จากหนัง
จีน	ผัก, ผลไม้และเมล็ดถั่ว, เครื่องคัมและขาสูบ, สิ่งทอ, ผลิตภัณฑ์โลหะ และยานยนต์และ ชิ้นส่วน	ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ, เครื่องคัมและขาสูบ, สิ่งทอ และอุปกรณ์ไฟฟ้า	พืชอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ, น้ำมัน และไขมันจากพืช, ข้าวที่สีแล้ว, น้ำตาล และผลิตภัณฑ์จากไม้	

การเพิ่มขึ้นของการส่งออกและการลงทุนส่งผลให้เศรษฐกิจภายในประเทศมีการขยายตัว โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นของไทยจะมีการขยายตัวร้อยละ 0.32 และมีการบริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.23 ส่งผลให้สวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น 422.33 ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ในขณะที่ประเทศจีนซึ่งมีอัตราการกีดกันทางด้านภาษีในระดับสูง จะได้รับประโยชน์ในแง่ต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง จากการปรับลดอัตราภาษีนำเข้า ทำให้จีนมีประสิทธิภาพในการผลิต และการส่งออกไปยังตลาดโลกได้ดีขึ้น โดยราคาสินค้า และราคาสินค้าส่งออกลดลงร้อยละ 0.17 และ 0.11 ทำให้ปริมาณการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.37 นอกจากนี้ อัตราผลตอบแทนการลงทุนที่สูงขึ้น ทำให้จีนได้รับประโยชน์จากการลงทุนที่สูงขึ้นร้อยละ 0.74 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.36 และสวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น 1787.05 ล้านเหรียญสหรัฐฯ

การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน ส่งผลให้กระแสการค้าระหว่างไทยและจีน เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยมูลค่าของการส่งออกของไทยไปจีนเพิ่มขึ้นร้อยละ 63.33 ในขณะที่การค้าระหว่างประเทศกับภูมิภาคอื่นลดลง ส่วนการส่งออกของจีนมาไทยเพิ่มขึ้น 55.01 ในขณะที่การส่งออกของจีนไปยังภูมิภาคอื่นเพิ่มขึ้น

ในระดับภาคการผลิต ผลการศึกษาพบว่าไทยได้รับประโยชน์จาก 1) Trade Effect ในหมวดข้าวที่สีแล้ว, น้ำตาล, สิ่งทอ, เคมีภัณฑ์, ยางและพลาสติก, เหล็กกล้า, ยานยนต์และชิ้นส่วน 2) Cost Effect ในหมวดอุปกรณ์ไฟฟ้า, เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ, ยานยนต์และชิ้นส่วน, ผลิตภัณฑ์โลหะ ในขณะที่ภาคการผลิตที่อาจได้รับผลกระทบด้านลบได้แก่ 1) Substitution Effect ได้แก่ พืชอื่นๆ, ผัก, ผลไม้ และเมล็ดถั่ว 2) External Extra Competition Effect ได้แก่ เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์จากหนัง

ส่วนประเทศจีนภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบทางด้านลบจาก 1) Trade Effect ได้แก่ ผัก, ผลไม้และเมล็ดถั่ว, เครื่องดื่มและยาสูบ, สิ่งทอ, ผลิตภัณฑ์โลหะ และยานยนต์และชิ้นส่วน 2) Cost Effect ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ, เครื่องดื่มและยาสูบ, สิ่งทอ และอุปกรณ์ไฟฟ้า ในขณะที่ภาคการผลิตที่อาจได้รับผลกระทบด้านลบจาก 1) Substitution Effect ได้แก่ พืชอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ, น้ำมันและไขมันจากพืช, ข้าวที่สีแล้ว, น้ำตาล และ ผลิตภัณฑ์จากไม้

โดยสรุปการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน จะเป็นประโยชน์กับทั้ง 2 ฝ่ายในระยะยาว ถึงแม้ว่าผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั้งต่ออาเซียนและจีนในการศึกษาอาจอยู่ในระดับที่ต่ำ อันเนื่องมาจากมูลค่าการค้าระหว่างอาเซียนและจีนอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก แต่เมื่อพิจารณาแนวโน้มใน

การพัฒนาความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจในอนาคตน่าจะคาดได้ว่าการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน จะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจเป็นอย่างสูงในระยะยาว

2. ผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน - ญี่ปุ่น

ในการศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่น พบว่าระดับการกีดกันโดยอัตราภาษีนำเข้า (ปี ค.ศ. 1999) ของไทยอยู่ในระดับสูง โดยมีอัตราภาษีนำเข้าที่เก็บจากญี่ปุ่นเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 13.90 โดยมีการกีดกันระดับสูงในภาคเกษตรแปรรูป และภาคอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น สำหรับประเทศญี่ปุ่นมีการเก็บภาษีนำเข้าจากไทยโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 5.82 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีอัตราภาษีระดับสูงในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น

ในปี ค.ศ. 2000 มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับญี่ปุ่นมีระดับสูง โดยสัดส่วนของการส่งออกจากไทยไปญี่ปุ่นมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 15.29 ของการส่งออกโดยรวมของของไทย การนำเข้าของไทยจากญี่ปุ่นมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 22.36 ของการนำเข้าโดยรวมของไทย ในขณะที่การส่งออกจากญี่ปุ่นไปยังไทยมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 2.94 ของการส่งออกโดยรวมของญี่ปุ่น การนำเข้าของญี่ปุ่นจากไทยมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 2.97 ของการนำเข้าโดยรวมของญี่ปุ่น และมูลค่าการค้าระหว่างไทยและญี่ปุ่น มีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 2.95 ของมูลค่าการค้าโดยรวมของญี่ปุ่น แสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงในระดับสูงของการค้าและการลงทุนระหว่างไทยและญี่ปุ่น

ในภาพรวมการจัดตั้งเขตการค้าเสรี อาเซียน-ญี่ปุ่น จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย โดยจะได้รับประโยชน์ในแง่ต้นทุนการผลิตที่ต่ำลงเป็นหลัก การปรับลดอัตราภาษีนำเข้าทำให้ไทยมีประสิทธิภาพในการผลิต และการส่งออกไปยังตลาดโลกได้ดีขึ้น โดยราคาสินค้า และราคาสินค้าส่งออกของไทยลดลงร้อยละ 3.07 และ 1.46 ทำให้ปริมาณการส่งออกของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 10.83 นอกจากนี้ อัตราผลตอบแทนการลงทุนที่สูงขึ้นทำให้ไทยได้รับประโยชน์จากการลงทุนที่สูงขึ้น ร้อยละ 9.54 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.37 และสวัสดิการสังคมของไทยเพิ่มขึ้น 6,848.54 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ตามลำดับ

ตารางที่ 5.4 ภาพรวมการค้าและผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่น (ผลกระทบต่อไทย)

	ภาษี (%)	การส่งออก (%)	การนำเข้า (%)	การขยายตัวของ GDP (%)	สวัสดิการสังคม (ล้าน \$)	การขยายตัวของ การส่งออก (%)	ภาพรวม
ไทย	13.90	15.29	22.36	6.37	6,848.54	19.71	ต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง การปรับลดอัตราภาษ้นำเข้าทำให้ไทย มี ประสิทธิภาพในการผลิต และการส่งออกไปยังตลาดโลกได้ดีขึ้น
ญี่ปุ่น	5.82	2.94	2.97	0.06	6,422.41	33.25	อาเซียนเป็นตลาดการส่งออกขนาดใหญ่ ทำให้อุปสงค์แก่สินค้าส่งออกของ ญี่ปุ่นเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดสินค้ายานยนต์และชิ้นส่วน

	Trade Effect (+)	Cost Effect (+)	Internal Activity Effect (+)	Substitution Effect (-)
ไทย	ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์, ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์ อื่นๆ, ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ	ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ, เครื่องดื่มและยาสูบ, สิ่งทอ, เครื่อง แต่งกาย, ผลิตภัณฑ์จากหนัง, โลหะอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์โลหะ, อุปกรณ์ไฟฟ้า, อุปกรณ์คมนาคมอื่นๆ, เครื่องจักรและ อุปกรณ์อื่นๆ, และอุตสาหกรรมอื่นๆ	พืชเส้นใย, เหล็กกล้า, ฟาร์มปศุ สัตว์, น้ำมันและไขมันจากพืช	ยานยนต์และชิ้นส่วน
ญี่ปุ่น	เคมีภัณฑ์, ยางและพลาสติก, ผลิตภัณฑ์จากแร่ธาตุอื่นๆ, เหล็กกล้า, ผลิตภัณฑ์โลหะ และยานยนต์และ ชิ้นส่วน		ก๊าซ, โลหะอื่นๆ	น้ำมันและไขมันจากพืช, น้ำตาล, สิ่งทอ, เครื่องแต่งกาย, ผลิตภัณฑ์ จากหนัง

ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่นซึ่งมีอัตราการกีดกันทางด้านภาษีในระดับต่ำจะได้รับประโยชน์หลักในแง่ที่อาเซียนเป็นตลาดการส่งออกขนาดใหญ่ ทำให้อุปสงค์แก่สินค้าส่งออกของญี่ปุ่นเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดสินค้ายานยนต์และชิ้นส่วน ส่งผลให้ระดับค่าแรง รวมทั้งระดับราคาสินค้าภายในประเทศเพิ่มขึ้น และการลงทุนเพิ่มขึ้น การเพิ่มขึ้นของการส่งออกและการลงทุนส่งผลให้เศรษฐกิจภายในประเทศมีการขยายตัว โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นของญี่ปุ่นจะมีการขยายตัวร้อยละ 0.06 และมีการบริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.16 ส่งผลให้สวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น 6,422.41 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการเปิดตลาดของอาเซียน (External Effect)

การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่น ส่งผลให้กระแสการค้าระหว่างไทยและญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยมูลค่าของการส่งออกของไทยไปญี่ปุ่นเพิ่มขึ้นร้อยละ 19.71 ในขณะที่มูลค่าการส่งออกของญี่ปุ่นมาไทยเพิ่มขึ้น 33.25

ในระดับภาคการผลิต ผลการศึกษาพบว่าไทยได้รับประโยชน์จาก 1) Trade Effect ในหมวดผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์, ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ, ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ 2) Cost Effect ในหมวดผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ, เครื่องดื่มและยาสูบ, สิ่งทอ, เครื่องแต่งกาย, ผลิตภัณฑ์จากหนัง, โลหะอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์โลหะ, อุปกรณ์ไฟฟ้า, อุปกรณ์คมนาคมอื่นๆ, เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ, และอุตสาหกรรมอื่นๆ 3) Internal Activity Effect ได้แก่ พืชเส้นใย, เหล็กกล้า, ฟาร์มปศุสัตว์, น้ำมันและไขมันจากพืช ในขณะที่ภาคการผลิตที่อาจได้รับผลกระทบด้านลบจาก 1) Substitution Effect ได้แก่ ยานยนต์และชิ้นส่วน

ส่วนประเทศญี่ปุ่นภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบทางด้านลบจาก 1) Trade Effect ได้แก่ เคมีภัณฑ์, ยางและพลาสติก, ผลิตภัณฑ์จากแร่ธาตุอื่นๆ, เหล็กกล้า, ผลิตภัณฑ์โลหะ และยานยนต์และชิ้นส่วน 2) Internal Activity Effect ได้แก่ ก๊าซ, โลหะอื่นๆ ในขณะที่ภาคการผลิตที่อาจได้รับผลกระทบด้านลบจาก 1) Substitution Effect ได้แก่ น้ำมันและไขมันจากพืช, น้ำตาล, สิ่งทอ, เครื่องแต่งกาย, ผลิตภัณฑ์จากหนัง

โดยสรุปการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-ญี่ปุ่นจะเป็นประโยชน์กับทั้ง 2 ฝ่ายในระยะยาว โดยไทยและอาเซียนจะได้ประโยชน์ในแง่การเสริมสร้างความสามารถในการแข่งขัน และการดึงดูดการลงทุนระหว่างประเทศ ในขณะที่ญี่ปุ่นจะได้ประโยชน์ในแง่ตลาดการค้าในอาเซียน

3. ผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-เกาหลี

ในการศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-เกาหลี พบว่าระดับการกีดกันโดยอัตราภาษีนำเข้าของไทยอยู่ในระดับสูง โดยเฉลี่ยมีอัตราภาษีนำเข้าที่เก็บจากเกาหลีเท่ากับร้อยละ 14.23 ในปี ค.ศ. 1999 โดยมีการกีดกันระดับสูงในภาคเกษตรแปรรูป และภาคอุตสาหกรรม สำหรับประเทศเกาหลีมีการเก็บภาษีนำเข้าจากไทยโดยเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 6.83 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีอัตราภาษีระดับสูงในกลุ่มเกษตรแปรรูป

ในปี ค.ศ. 2000 มูลค่าการค้าระหว่างไทยและเกาหลีมีระดับต่ำ โดยสัดส่วนของการส่งออกจากไทยไปเกาหลีมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 1.89 ของการส่งออกโดยรวมของไทย และการนำเข้าของไทยจากเกาหลีมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 3.42 ของการนำเข้าโดยรวมของไทย ในขณะที่การส่งออกจากเกาหลีไปยังไทยมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 1.23 ของการส่งออกโดยรวมของเกาหลี การนำเข้าของเกาหลีจากไทยมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 1.12 ของการนำเข้าโดยรวมของเกาหลี และมูลค่าการค้าระหว่างเกาหลีกับไทย มีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 1.18 ของมูลค่าการค้าโดยรวมของเกาหลี

ในภาพรวมการจัดตั้งเขตการค้าเสรี อาเซียน-เกาหลี จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย โดยจะได้รับประโยชน์ในแง่ต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง และในแง่ของตลาดการค้าในระดับที่ใกล้เคียงกัน การปรับลดอัตราภาษีนำเข้าทำให้ไทยประสิทธิภาพในการผลิต และการส่งออกไปยังตลาดโลก ได้ดีขึ้น โดยราคาสินค้า และราคาสินค้าส่งออกของไทยลดลงร้อยละ 0.49 และ 0.22 ทำให้ปริมาณการส่งออกของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.37 ในขณะที่ราคาสินค้า นอกจากนั้นอัตราผลตอบแทนการลงทุนที่สูงขึ้นทำให้ไทยได้รับประโยชน์จากการลงทุนที่สูงขึ้นร้อยละ 0.86 และ 0.74 ตามลำดับผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.45 และสวัสดิการสังคมของไทยเพิ่มขึ้น 340.19 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ

ในขณะที่ประเทศเกาหลีซึ่งมีอัตราการกีดกันทางด้านภาษีในระดับต่ำจะได้รับประโยชน์ในแง่ที่อาเซียนเป็นตลาดการส่งออกขนาดใหญ่ ทำให้อุปสงค์แก่สินค้าส่งออกของเกาหลีเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดสินค้า สิ่งทอ, ยานยนต์และชิ้นส่วน เป็นต้น ส่งผลให้ระดับค่าแรง และที่ดิน รวมทั้งระดับราคาสินค้าภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้น และการลงทุนเพิ่มขึ้นในระดับสูง การเพิ่มขึ้นของการส่งออกและการลงทุนส่งผลให้เศรษฐกิจภายในประเทศมีการขยายตัว โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นของเกาหลีจะมีการขยายตัวร้อยละ 1.02 และมีการบริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.35 ส่งผลให้สวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น 5466.83 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการเปิดตลาดของอาเซียน (External Effect)

ตารางที่ 5.5 ภาพรวมการค้าและผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-เกาหลี (ผลกระทบต่อ ไทย)

	ภาษี (%)	การส่งออก (%)	การนำเข้า (%)	การขยายตัวของ GDP (%)	สวัสดิการสังคม (ล้าน \$)	การขยายตัวของการส่งออก (%)	ภาพรวม
ไทย	14.23	1.89	3.42	0.45	340.19	20.64	ไทยจะได้รับประโยชน์ในแง่ต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง และในแง่ของตลาดการค้าในระดับที่ใกล้เคียงกัน
เกาหลี	6.83	1.23	1.12	1.02	5,466.83	85.42	อาเซียนเป็นตลาดการส่งออกขนาดใหญ่ ทำให้อุปสงค์แก่นสินค้าส่งออกของเกาหลีเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะในหมวดสินค้า สิ่งทอ, ยานยนต์และชิ้นส่วน

	Trade Effect (+)	Cost Effect (+)	Substitution Effect (-)
ไทย	น้ำมัน	แร่ธาตุอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ, สิ่งทอ, เครื่องแต่งกาย, ผลิตภัณฑ์จากหนัง, ผลิตภัณฑ์จากไม้, เหล็กกล้า, โลหะอื่นๆ, อุปกรณ์คมนาคมอื่นๆ, อุปกรณ์ไฟฟ้า, เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ, และอุตสาหกรรมอื่นๆ	น้ำตาลทรายและน้ำตาลอ้อย, พืชอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและถ่านหิน, ยานยนต์และส่วนประกอบ
เกาหลี	สิ่งทอ, เคมีภัณฑ์, ยางและพลาสติก และยานยนต์และชิ้นส่วน	น้ำตาล, ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและถ่านหิน	น้ำมันและไขมันจากพืช, พืชอื่นๆ

การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-เกาหลี ส่งผลให้กระแสการค้าระหว่างไทยและเกาหลีเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยมูลค่าของการส่งออกของไทยไปเกาหลีเพิ่มขึ้นร้อยละ 20.64 ในขณะที่การส่งออกของเกาหลีมาไทยเพิ่มขึ้น 85.42

ในระดับภาคการผลิต ผลการศึกษาพบว่าไทยได้รับประโยชน์จาก 1) Trade Effect ในหมวดน้ำมัน 2) Cost Effect ในหมวดแร่ธาตุอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ, สิ่งทอ, เครื่องแต่งกาย, ผลิตภัณฑ์จากหนัง, ผลิตภัณฑ์จากไม้, เหล็กกล้า, โลหะอื่นๆ, อุปกรณ์คมนาคมอื่นๆ, อุปกรณ์ไฟฟ้า, เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ, และอุตสาหกรรมอื่นๆ ในขณะที่ภาคการผลิตที่อาจได้รับผลกระทบด้านลบจาก 1) Substitution Effect ได้แก่ น้ำตาลทรายและน้ำตาลอ้อย, พืชอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและถ่านหิน, ยานยนต์และส่วนประกอบ

ส่วนประเทศเกาหลีภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบทางด้านลบจาก 1) Trade Effect ได้แก่ สิ่งทอ, เคมีภัณฑ์, ยางและพลาสติก และยานยนต์และชิ้นส่วน 2) Cost Effect ได้แก่ น้ำตาล, ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและถ่านหิน ในขณะที่ภาคการผลิตที่อาจได้รับผลกระทบด้านลบจาก 1) Substitution Effect ได้แก่ น้ำมันและไขมันจากพืช, พืชอื่นๆ

โดยสรุป การจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน-เกาหลีจะเป็นประโยชน์กับทั้ง 2 ฝ่ายในระยะยาว โดยผลกระทบต่อเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง โดยทั้งเกาหลีและอาเซียนจะได้ประโยชน์ในแง่การขยายตลาดเป็นสำคัญ ในขณะที่ไทยจะได้รับประโยชน์จากต้นทุนด้วย นอกจากนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าเกาหลีได้รับประโยชน์มากกว่าอาเซียนอย่างมาก

4. ผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย

ในการศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย พบว่าระดับการกีดกันโดยอัตราภาษีนำเข้าระหว่างประเทศไทย และอินเดียจัดอยู่ในระดับที่สูง โดยเฉลี่ยประเทศไทยมีอัตราภาษีนำเข้าที่เก็บจากอินเดีย เท่ากับร้อยละ 9.43 ในปี ค.ศ. 1999 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับที่สูง โดยมีการกีดกันระดับสูงในทุกกลุ่มภาคการผลิต ส่วนประเทศอินเดียมีการเก็บภาษีนำเข้าจากไทยในอัตราเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 24.63 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับสูงในทุกกลุ่มภาคการผลิต

ตารางที่ 5.6 ภาพรวมการค้าและผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย

	ภาษี (%)	การส่งออก (%)	การนำเข้า (%)	การขยายตัวของ GDP (%)	สวัสดิการสังคม (ล้าน \$)	การขยายตัวของการส่งออก (%)	ภาพรวม
ไทย	9.43	0.74	1.08	0.34	545.21	113.87	อินเดียเป็นตลาดขนาดใหญ่ ทำให้อุปสงค์แก่สินค้าส่งออกของไทยเพิ่มขึ้น ส่งผลให้ค่าแรง ค่าเช่าที่ดิน และอัตราผลตอบแทนการลงทุนสูงขึ้น
อินเดีย	24.63	0.95	0.65	0.04	74.89	42.78	ไทยเป็นตลาดส่งออก ทำให้การส่งออกของอินเดียเพิ่มขึ้น อัตราผลตอบแทนการลงทุนที่สูงขึ้นทำให้อินเดียได้ประโยชน์จากการลงทุนที่สูงขึ้น

	Trade Effect (+)	Cost Effect (+)	External Activity Effect (+)	Substitution Effect (-)	External Extra Competition Effect (-)
ไทย	พืชอื่นๆ, น้ำตาล, สิ่งทอ, ผลิตภัณฑ์จากหนัง, เคมีภัณฑ์, ยางและพลาสติก, โลหะอื่นๆ, ยานยนต์และชิ้นส่วน, อุปกรณ์ไฟฟ้า		พืชเส้นใย, เหล็กกล้า, เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ	แร่ธาตุอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ, เครื่องแต่งกาย	เครื่องแต่งกาย และอุตสาหกรรมอื่นๆ
อินเดีย	แร่ธาตุอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ, ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ, และผลิตภัณฑ์โลหะ	เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์จากหนัง		พืชอื่นๆ, สิ่งทอ, เคมีภัณฑ์, ยางและพลาสติก และยานยนต์และชิ้นส่วน	

ในปี ค.ศ. 2000 มูลค่าการค้าระหว่างกลุ่มประเทศไทย และอินเดีย มีระดับต่ำ โดยสัดส่วนของการส่งออกจากไทยไปอินเดียมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 0.74 ของการส่งออกโดยรวมของไทย และการนำเข้าของไทยจากอินเดียมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 1.08 ของการนำเข้าโดยรวมของไทย ในขณะที่การส่งออกจากอินเดียไปยังไทยมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 0.95 ของการส่งออกโดยรวมของอินเดีย และการนำเข้าของอินเดียจากไทยมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 0.65 ของการนำเข้าโดยรวมของอินเดีย

ในภาพรวมการจัดตั้งเขตการค้าเสรี ไทย-อินเดีย จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทย ในแง่ที่อินเดียจะเป็นตลาดขนาดใหญ่ ทำให้อุปสงค์แก่สินค้าส่งออกของไทยเพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดสินค้าพืชอื่นๆ, น้ำตาล, สิ่งทอ, เคมีภัณฑ์, ยางและพลาสติก, โลหะอื่นๆ, ยานยนต์และชิ้นส่วน เป็นต้น ส่งผลให้ระดับค่าแรง และค่าเช่าที่ดิน รวมทั้งระดับราคาสินค้าภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้น ในขณะที่เดียวกันสินค้าทุนที่มีค่าเช่าต่ำลงทำให้อัตราผลตอบแทนของการลงทุนสูงขึ้น ส่งผลให้มีการลงทุนเพิ่มขึ้น

การเพิ่มขึ้นของการส่งออกและการลงทุนส่งผลให้เศรษฐกิจภายในประเทศมีการขยายตัว โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นของไทยจะมีการขยายตัวร้อยละ 0.34 และมีการบริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.41 ส่งผลให้สวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น 545.21 ล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งการเพิ่มขึ้นของสวัสดิการสังคมนั้นผลส่วนใหญ่มาจากการที่อินเดียเปิดเสรีทางการค้าให้กับประเทศไทย (External Effect) ในขณะที่ประโยชน์จากการเปิดตลาดการค้าของไทยแก่อินเดีย (Internal Effect) จะมีผลประโยชน์ต่อสวัสดิการสังคมของไทยในระดับต่ำ

ในขณะที่เดียวกันประเทศอินเดียซึ่งมีอัตราการกีดกันทางด้านภาษีในระดับสูง จะได้รับประโยชน์ในแง่ที่ได้ไทยเป็นตลาดส่งออก ทำให้ปริมาณการส่งออกของอินเดียเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.02 นอกจากนั้นอัตราผลตอบแทนการลงทุนที่สูงขึ้นทำให้อินเดียได้รับประโยชน์จากการลงทุนที่สูงขึ้นร้อยละ 0.16 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.04 และสวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น 74.89 ล้านเหรียญสหรัฐ อย่างไรก็ตาม ผลประโยชน์ของการปรับลดภาษีนำเข้าของอินเดียอยู่ในระดับที่ต่ำ ทั้งนี้อาจมีสาเหตุมาจากผลกระทบทางด้านลบจากการนำเข้าเพื่อทดแทนการผลิตในประเทศในระดับสูง

การจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย ส่งผลให้กระแสการค้าระหว่างไทย และอินเดีย เพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยมูลค่าของการส่งออกของไทยไปอินเดียเพิ่มขึ้นร้อยละ 113.87 ในขณะที่การส่งออกของอินเดียมาไทยเพิ่มขึ้น ร้อยละ 42.78 การเบี่ยงเบนทางการค้าอยู่ในระดับต่ำ

ในระดับภาคการผลิต ผลการศึกษาพบว่าไทยได้รับประโยชน์จาก 1) Trade Effect ได้แก่ พืชอื่นๆ, น้ำตาล, สิ่งทอ, ผลิตภัณฑ์จากหนัง, เคมีภัณฑ์, ยางและพลาสติก, โลหะอื่นๆ, ยานยนต์ และชิ้นส่วน, อุปกรณ์ไฟฟ้า 2) External Activity Effect ได้แก่ พืชเส้นใย, เหล็กกล้า, เครื่องจักร และอุปกรณ์อื่นๆ ในขณะที่ภาคการผลิตที่อาจได้รับผลกระทบด้านลบจาก 1) Substitution Effect ได้แก่ แร่ธาตุอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ, เครื่องแต่งกาย 2) External Extra Competition Effect ได้แก่ เครื่องแต่งกาย และอุตสาหกรรมอื่นๆ

สำหรับประเทศอินเดียภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบทางด้านบวกจาก 1) Trade Effect ได้แก่ แร่ธาตุอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์เนื้อสัตว์อื่นๆ, ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ, และผลิตภัณฑ์โลหะ 2) Cost Effect ได้แก่ เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์จากหนัง ในขณะที่ภาคการผลิตที่อาจได้รับผลกระทบด้านลบจาก 1) Substitution Effect ได้แก่ พืชอื่นๆ, สิ่งทอ, เคมีภัณฑ์, ยางและพลาสติก และยานยนต์ และชิ้นส่วน

โดยสรุปการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดีย จะเป็นประโยชน์กับทั้ง 2 ฝ่ายในระยะยาว ถึงแม้ว่าผลกระทบต่อเศรษฐกิจทั้งฝ่ายไทยและอินเดียในการศึกษานี้จะอยู่ในระดับที่ต่ำ อันเนื่องมาจากมูลค่าการค้าระหว่างไทยและอินเดียอยู่ในระดับที่ต่ำ แต่เมื่อพิจารณาการพัฒนาและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจในอนาคตน่าจะคาดได้ว่าการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-อินเดียน่าจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจทั้ง 2 ฝ่ายในระยะยาว แต่อย่างไรก็ดีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาจจะต้องใช้เวลาพอสมควรเพื่อให้ระบบเศรษฐกิจมีเวลาในการปรับตัวเพื่อลดผลกระทบทางด้านลบที่อาจเกิดขึ้น โดยเฉพาะในกรณีของประเทศอินเดีย

5. ผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

ในการศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย พบว่าอัตราภาษีนำเข้าของไทยที่เก็บจากออสเตรเลียอยู่ในระดับปานกลางโดยเฉลี่ยร้อยละ 7.12 ในปี ค.ศ. 1999 โดยมีการคิดกันระดับสูงในภาคเกษตรกรรม เกษตรแปรรูป และภาคยานยนต์และชิ้นส่วน สำหรับประเทศออสเตรเลียมีการเก็บภาษีนำเข้าจากไทยในอัตราร้อยละ 1.70 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับต่ำ โดยมีอัตราภาษีระดับสูงในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น ได้แก่ สิ่งทอ เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์จากหนัง

ตารางที่ 5.7 ภาพรวมการค้าและผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลีย

	ภาษี (%)	การส่งออก (%)	การนำเข้า (%)	การขยายตัวของ GDP (%)	สวัสดิการสังคม (ล้าน \$)	การขยายตัวของการส่งออก (%)	ภาพรวม
ไทย	7.12	2.09	2.23	0.32	349.04	33.18	ต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง ทำให้ไทยมีประสิทธิภาพในการผลิต และการส่งออกไปยังตลาดโลกได้ดีขึ้น
ออสเตรเลีย	1.70	1.87	2.28	0.09	424.23	78.50	ไทยเป็นตลาดการส่งออกทำให้อุปสงค์แก่สินค้าส่งออกของออสเตรเลียเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดสินค้า ผลิตภัณฑ์จากนม, ยานยนต์และ ชิ้นส่วน เป็นต้น

	Trade Effect (+)	Cost Effect (+)	External Activity Effect (+)	Substitution Effect (-)	External Extra Competition Effect (-)
ไทย	สิ่งทอ, เครื่องแต่งกาย, ผลิตภัณฑ์จากหนัง	หมวดสิ่งทอ, เครื่องแต่งกาย, อุปกรณ์ไฟฟ้า, เครื่องจักรและ อุปกรณ์อื่นๆ	พืชเส้นใย	พืชอื่นๆ, ฟาร์มปศุสัตว์, ขนสัตว์ และไหม, ผลิตภัณฑ์นม	
ออสเตรเลีย	พืชเส้นใย, ผลิตภัณฑ์นม, ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและถ่านหิน และยานยนต์และชิ้นส่วน		เคมีภัณฑ์, ยางและพลาสติก, ผลิตภัณฑ์จากแร่ธาตุอื่นๆ, เหล็กกล้า, น้ำมันดิบ	สิ่งทอ และเครื่องแต่งกาย	ผลิตภัณฑ์จากหนัง

ที่ผ่านมามูลค่าการค้าระหว่างประเทศไทยและออสเตรเลียมีระดับไม่สูงนัก โดยสัดส่วนของการส่งออกจากไทย ไปออสเตรเลียมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 2.09 ของการส่งออกโดยรวมของไทย และการนำเข้าของไทยจากออสเตรเลียมูลค่าเท่ากับร้อยละ 2.23 ของการนำเข้าโดยรวมของไทย ในขณะที่การส่งออกจากออสเตรเลียไปยังไทยมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 1.87 ของการส่งออกโดยรวมของออสเตรเลีย และการนำเข้าของออสเตรเลียจากไทยมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 2.28 ของการนำเข้าโดยรวมของออสเตรเลีย

ในภาพรวมการจัดตั้งเขตการค้าเสรี ไทย-ออสเตรเลียจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยในแง่ตลาดส่งออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น นอกจากนั้นไทยยังได้รับประโยชน์ในแง่ต้นทุนการผลิตที่ต่ำลงจากการปรับลดอัตราภาษีนำเข้าทำให้ไทยมีประสิทธิภาพในการผลิต และการส่งออกไปยังตลาดโลกได้ดีขึ้น โดยราคาสินค้า และราคาสินค้าส่งออกของไทยลดลงร้อยละ 0.11 และ 0.05 ทำให้ปริมาณการส่งออกของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.76 นอกจากนั้นอัตราผลตอบแทนการลงทุนที่สูงขึ้นทำให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์จากการลงทุนที่สูงขึ้นร้อยละ 0.58 ผลกระทบต่อมวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.32 และสวัสดิการสังคมของไทยเพิ่มขึ้น 349.04 ล้านดอลลาร์สหรัฐ^๔ ซึ่งผลประโยชน์ส่วนใหญ่เกิดจากการเปิดตลาดของออสเตรเลีย

ในขณะที่ประเทศออสเตรเลียซึ่งมีอัตราการกีดกันทางด้านภาษีในระดับต่ำจะได้รับประโยชน์ในแง่ที่ได้ไทยเป็นตลาดการส่งออกทำให้อุปสงค์แก่สินค้าส่งออกของออสเตรเลียเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดสินค้า ผลิตภัณฑ์จากนม, ยานยนต์และชิ้นส่วน เป็นต้น ส่งผลให้ระดับค่าแรง และระดับราคาสินค้าภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้น รวมทั้งการลงทุนเพิ่มขึ้น การเพิ่มขึ้นของการส่งออกและการลงทุนส่งผลให้เศรษฐกิจภายในประเทศมีการขยายตัว โดยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นของออสเตรเลียจะมีการขยายตัวร้อยละ 0.09 และมีการบริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.16 ส่งผลให้สวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น 424.23 ล้านดอลลาร์สหรัฐ^๕ ซึ่งทั้งหมดเป็นผลมาจากการเปิดตลาดของประเทศไทย (External Effect) ทั้งนี้เนื่องจากการเปิดตลาดเสรีฝ่ายเดียวของออสเตรเลียแก่ไทยอาจส่งผลในแง่ลบจากการทดแทนการนำเข้า

การจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียส่งผลให้กระแสการค้าระหว่างไทย และออสเตรเลียเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยมูลค่าของการส่งออกของไทยไปออสเตรเลียเพิ่มขึ้นร้อยละ 33.18 ในขณะที่มูลค่าการส่งออกของออสเตรเลียมายังไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 78.50

ในระดับภาคการผลิต ผลการศึกษาพบว่าไทยได้รับประโยชน์จาก 1) Trade Effect ในหมวดสิ่งทอ, เครื่องแต่งกาย, ผลิตรถยนต์จากห้อง 2) Cost Effect ในหมวดสิ่งทอ, เครื่องแต่งกาย, อุปกรณ์ไฟฟ้า, เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ 3) External Activity Effect ในหมวดพืชเส้นใย ในขณะที่ภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบด้านลบจาก 1) Substitution Effect ได้แก่พืชอื่นๆ, ฟาร์มปศุสัตว์, ขนสัตว์และไหม, ผลิตรถยนต์

ส่วนประเทศออสเตรเลียภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบทางด้านบวกจาก 1) Trade Effect ได้แก่ พืชเส้นใย, ผลิตรถยนต์, ผลิตรถยนต์ปิโตรเลียมและถ่านหิน และยานยนต์และชิ้นส่วน 2) External Activity Effect ได้แก่ เคมีภัณฑ์, ยางและพลาสติก, ผลิตรถยนต์จากแร่ธาตุอื่นๆ, เหล็กกล้า, น้ำมันดิบ ในขณะที่ภาคการผลิตที่อาจได้รับผลกระทบด้านลบจาก 1) Substitution Effect ได้แก่ สิ่งทอ และเครื่องแต่งกาย 2) External Extra Competition Effect ได้แก่ ผลิตรถยนต์จากห้อง

โดยสรุปการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-ออสเตรเลียจะเป็นประโยชน์กับทั้ง 2 ฝ่ายในระยะยาว

6. ผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกา

จากการศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกา พบว่าอัตราภาณินำเข้าในปี ค.ศ. 1999 ของไทยที่เก็บสินค้านำเข้าจากสหรัฐอเมริกายู่ในระดับสูงโดยเฉลี่ยร้อยละ 10.60 โดยมีการกีดกันระดับสูงในทุกภาคการผลิต สำหรับประเทศสหรัฐอเมริกามีการเก็บภาณินำเข้าจากไทยโดยเฉลี่ยในอัตราร้อยละ 8.01 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีอัตราภาณินำเข้าสูงในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น ได้แก่ สิ่งทอ เครื่องแต่งกาย และผลิตรถยนต์จากห้อง เป็นต้น

ในปี ค.ศ. 2000 มูลค่าการค้าระหว่างประเทศไทย และสหรัฐอเมริกามีระดับสูง โดยสัดส่วนของการส่งออกจากไทยไปสหรัฐอเมริกามีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 20.32 ของการส่งออกโดยรวมของไทย และการนำเข้าของไทยจากสหรัฐอเมริกามีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 11.56 ของการนำเข้าโดยรวมของไทย ในขณะที่การส่งออกจากสหรัฐอเมริกาไปยังไทยมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 0.82 ของการส่งออกโดยรวมของสหรัฐอเมริกา และการนำเข้าของสหรัฐอเมริกาจากไทยมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 1.29 ของการนำเข้าโดยรวมของสหรัฐอเมริกา

ตารางที่ 5.8 ภาพรวมการค้าและผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐฯ

	ภาษี (%)	การส่งออก (%)	การนำเข้า (%)	การขยายตัวของ GDP (%)	สวัสดิการสังคม (ล้าน \$)	การขยายตัวของ การส่งออก(%)	ภาพรวม
ไทย	10.60	20.32	11.56	4.60	6,661.89	42.19	ตลาดการส่งออก และต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง ทำให้ไทยมีประสิทธิภาพในการผลิต และการส่งออกไปยังตลาดโลก ได้ดีขึ้น
สหรัฐฯ	8.01	0.82	1.29	0.02	1,149.50	61.15	ไทยเป็นตลาดการส่งออก ทำให้อุปสงค์แก่สินค้าส่งออกของสหรัฐอเมริกา เพิ่มสูงขึ้น โดยเฉพาะ พืชอื่นๆ, เครื่องคัมและขาสูบ และอุตสาหกรรมอื่นๆ

	Trade Effect (+)	Cost Effect (+)	Internal Activity Effect (+)	External Activity Effect (+)	Substitution Effect (-)
ไทย	สิ่งทอ, เครื่องแต่งกาย, ผลิตภัณฑ์จากหนัง, ผลิตภัณฑ์จากไม้, ผลิตภัณฑ์จากแร่ธาตุอื่นๆ, ยานยนต์และชิ้นส่วน, อุปกรณ์ไฟฟ้า, เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ และอุตสาหกรรมอื่นๆ	ยานยนต์และ ชิ้นส่วน, อุปกรณ์ไฟฟ้า, เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ	เหล็กกล้า, โลหะอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์โลหะ	พืชเส้นใย, ขนสัตว์ และไหม	เครื่องคัมและขาสูบ
สหรัฐฯ	พืชอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์นม, เครื่องคัมและขาสูบ, ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและถ่านหิน, ยานยนต์และชิ้นส่วน และ อุตสาหกรรมอื่นๆ				ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ, สิ่งทอ, เครื่องแต่งกาย, ผลิตภัณฑ์จากหนัง และ ผลิตภัณฑ์จากไม้

ในภาพรวมการจัดตั้งเขตการค้าเสรี ไทย-สหรัฐอเมริกาจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยในแง่ตลาดส่งออกเป็นหลักจากการปรับลดอัตราภาษีของสหรัฐอเมริกา นอกจากนั้นไทยยังได้ประโยชน์ในแง่ต้นทุนการผลิตที่ต่ำลง การปรับลดอัตราภาษีนำเข้าทำให้ไทยมีประสิทธิภาพในการผลิต และการส่งออกไปยังตลาดโลกได้ดีขึ้น โดยราคาสินค้าของไทยลดลงร้อยละ 0.55 ซึ่งผลกระทบโดยรวมทำให้ปริมาณการส่งออกของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.20 นอกจากนั้นอัตราผลตอบแทนการลงทุนที่สูงขึ้นทำให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์จากการลงทุนที่สูงขึ้นร้อยละ 6.05 ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศเบื้องต้นของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.60 และสวัสดิการสังคมของไทยเพิ่มขึ้น 6,661.89 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในจำนวนนี้ 5,382.27 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เป็นผลมาจากการเปิดตลาดของสหรัฐอเมริกาให้แก่ไทย

ในขณะที่ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งมีอัตราการกีดกันทางด้านภาษีค่อนข้างต่ำ จะได้รับประโยชน์ในแง่ที่ได้ไทยเป็นตลาดการส่งออก ทำให้อุปสงค์แก่สินค้าส่งออกของสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดสินค้า พืชอื่นๆ, เครื่องดื่มและยาสูบ และอุตสาหกรรมอื่นๆ เป็นต้น ส่งผลให้ระดับค่าแรง และระดับราคาสินค้าภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้น การเพิ่มขึ้นของการส่งออกส่งผลให้เศรษฐกิจภายในประเทศมีการขยายตัว อย่างไรก็ตาม เนื่องจากไทยไม่ใช่ตลาดส่งออกขนาดใหญ่สำหรับสหรัฐอเมริกาจึงทำให้ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีขนาดที่ไม่ใหญ่นัก โดยมีการบริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.02 ส่งผลให้สวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น 1,149.50 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการเปิดตลาดของประเทศไทย (External Effect) ในขณะที่การเปิดเสรีของประเทศสหรัฐอเมริกาฝ่ายเดียวนั้น (Internal Effect) จะส่งผลกระทบต่อสวัสดิการสังคม

การจัดตั้งเขตการค้าเสรี ไทย-สหรัฐอเมริกาส่งผลให้กระแสการค้าระหว่างไทย และสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก โดยมูลค่าของการส่งออกของไทยไปสหรัฐอเมริกาเพิ่มขึ้นร้อยละ 42.19 ในขณะที่มูลค่าการส่งออกของสหรัฐอเมริกามาไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 61.15

ในระดับภาคการผลิต ผลการศึกษาพบว่าไทยได้รับประโยชน์จาก 1) Trade Effect ในหมวดสิ่งทอ, เครื่องแต่งกาย, ผลิตภัณฑ์จากหนัง, ผลิตภัณฑ์จากไม้, ผลิตภัณฑ์จากแร่ธาตุอื่นๆ, ยานยนต์และชิ้นส่วน, อุปกรณ์ไฟฟ้า, เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ และอุตสาหกรรมอื่นๆ 2) Cost Effect ในหมวดยานยนต์และ ชิ้นส่วน, อุปกรณ์ไฟฟ้า, เครื่องจักรและอุปกรณ์อื่นๆ 3) Internal Activity Effect ได้แก่ เหล็กกล้า, โลหะอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์โลหะ 4) External Activity Effect ได้แก่ พืชเส้นใย, ขนสัตว์และไหม ในขณะที่ภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบด้านลบจาก 1) Substitution Effect ได้แก่ เครื่องดื่มและยาสูบ

ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกาภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบทางด้านบวกจาก 1) Trade Effect ได้แก่ พืชอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์นม, เครื่องดื่มและยาสูบ, ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและถ่านหิน, ยานยนต์และชิ้นส่วน และอุตสาหกรรมอื่นๆ ในขณะที่ภาคการผลิตที่อาจได้รับผลกระทบด้านลบจาก 1) Substitution Effect ได้แก่ ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ, สิ่งทอ, เครื่องแต่งกาย, ผลิตภัณฑ์จากหนัง และผลิตภัณฑ์จากไม้

โดยสรุปการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกาจะเป็นประโยชน์กับทั้ง 2 ฝ่ายในระยะยาว โดยผลกระทบของการเปิดเสรีจะมีผลกระทบอย่างสูงมากต่อเศรษฐกิจไทยในแง่ Trade Effect โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น และได้รับประโยชน์ในแง่ต้นทุนจากสินค้าอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีในระดับสูง นอกจากนี้ไทยจะได้รับประโยชน์อย่างสูงในแง่ของการลงทุนด้วย ดังนั้นเขตการค้าเสรีไทย-สหรัฐอเมริกาจะเป็นเขตการค้าเสรีที่ไทยอาจจะได้รับประโยชน์มากกว่าสหรัฐอเมริกา หากไม่รวมต้นทุนของการปรับตัว

7. ผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์

จากการศึกษาผลกระทบของการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์พบว่าอัตราภาษีในปี ค.ศ. 1999 ของไทยที่เก็บจากสินค้านำเข้าของนิวซีแลนด์อยู่ในระดับปานกลางโดยเฉลี่ยร้อยละ 8.88 โดยมีการกีดกันระดับสูงในภาคเกษตรแปรรูป และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น สำหรับประเทศนิวซีแลนด์มีการเก็บภาษีนำเข้าจากไทยโดยเฉลี่ยในอัตราร้อยละ 3.22 ซึ่งจัดว่าอยู่ในระดับต่ำ โดยมีอัตราภาษีระดับสูงในกลุ่มอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น ได้แก่ เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์จากหนัง เป็นต้น

ในปี ค.ศ. 2000 มูลค่าการค้าระหว่างประเทศไทย และนิวซีแลนด์มีระดับต่ำมาก โดยสัดส่วนของการส่งออกจากไทย ไปนิวซีแลนด์มีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 0.28 ของการส่งออกโดยรวมของไทย และการนำเข้าของไทยจากนิวซีแลนด์มีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 0.34 ของการนำเข้าโดยรวมของไทย ในขณะที่การส่งออกจากนิวซีแลนด์ไปยังไทยมีมูลค่าเท่ากับร้อยละ 1.26 ของการส่งออกโดยรวมของนิวซีแลนด์ และการนำเข้าของนิวซีแลนด์จากไทยมีมูลค่าเท่ากับ ร้อยละ 1.59 ของการนำเข้าโดยรวมของนิวซีแลนด์

ตารางที่ 5.9 ภาพรวมการค้าและผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์

	ภาษี (%)	การส่งออก (%)	การนำเข้า (%)	การขยายตัวของ GDP (%)	สวัสดิการสังคม (ล้าน \$)	การขยายตัวของ การส่งออก(%)	ภาพรวม
ไทย	8.88	0.28	0.34	0.02	17.82	13.90	ได้ประโยชน์ในแง่ตลาดเป็นหลัก การปรับลดภาษีของนิวซีแลนด์ และไทย ทำให้ปริมาณการส่งออกของไทยเพิ่มขึ้น
นิวซีแลนด์	3.22	1.26	1.59	0.07	60.50	40.85	ไทยเป็นตลาดการส่งออก ทำให้อุปสงค์แก่สินค้าส่งออกของนิวซีแลนด์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะ พืชอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์นม, และ อุปกรณ์คมนาคม

	Trade Effect (+)	Cost Effect (+)	External Activity Effect (+)	Substitution Effect (-)
ไทย	ผลิตภัณฑ์จากหนัง	สิ่งทอ, เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์จากหนัง		ผลิตภัณฑ์นม, ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์, อุปกรณ์คมนาคมอื่นๆ
นิวซีแลนด์	พืชอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์นม, ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ, อุปกรณ์คมนาคมอื่นๆ, อุปกรณ์ไฟฟ้า		เมล็ดข้าวสาลี, เมล็ดพืชน้ำมัน, น้ำมันดิบ, ขนสัตว์และไหม	เครื่องแต่งกาย

ในภาพรวมการจัดตั้งเขตการค้าเสรี ไทย-นิวซีแลนด์จะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจของไทยในแง่ตลาดเป็นหลัก การปรับลดภาษีของนิวซีแลนด์ และไทย ทำให้ปริมาณการส่งออกของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.09 นอกจากนั้นอัตราผลตอบแทนการลงทุนที่สูงขึ้นทำให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์จากการลงทุนที่สูงขึ้นร้อยละ 0.04 ผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศเบื้องต้นของไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.02 และสวัสดิการสังคมของไทยเพิ่มขึ้น 16.48 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ นับว่าเป็นผลประโยชน์ที่ไม่สูงนัก โดยสวัสดิการสังคมที่ไทยได้รับจากการเปิดตลาดของนิวซีแลนด์มีเพียง 17.82 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้เนื่องจากการกีดกันทางการค้าของนิวซีแลนด์อยู่ในระดับที่ต่ำอยู่แล้ว

ในขณะที่ประเทศนิวซีแลนด์ซึ่งมีอัตราการกีดกันทางด้านภาษีค่อนข้างต่ำ จะได้รับประโยชน์ในแง่ที่ได้ไทยเป็นตลาดการส่งออก ทำให้อุปสงค์แก่สินค้าส่งออกของนิวซีแลนด์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในหมวดสินค้า พืชอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์นม, ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ และอุปกรณ์คมนาคมอื่นๆ เป็นต้น ส่งผลให้ระดับค่าแรง ค่าเช่าที่ดิน และระดับราคาสินค้าภายในประเทศเพิ่มสูงขึ้น การลงทุนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.14 การเพิ่มขึ้นของการส่งออกและการลงทุนส่งผลให้เศรษฐกิจภายในประเทศมีการขยายตัว อย่างไรก็ตามก็ดีเนื่องจากไทยไม่ใช่ตลาดส่งออกขนาดใหญ่สำหรับนิวซีแลนด์จึงทำให้ผลกระทบที่เกิดขึ้นมีขนาดที่ไม่ใหญ่นัก โดยผลผลิตทั้งหมดรวมภายในประเทศเบื้องต้นขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.07 มีการบริโภคเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.12 ส่งผลให้สวัสดิการสังคมเพิ่มขึ้น 60.50 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นผลมาจากการเปิดตลาดของประเทศไทย (External Effect) ในขณะที่การเปิดเสรีของประเทศนิวซีแลนด์เองนั้น (Internal Effect) จะส่งผลกระทบต่อสวัสดิการสังคม

การจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์ส่งผลให้กระแสการค้าระหว่างไทย และนิวซีแลนด์เพิ่มขึ้น โดยมูลค่าของการส่งออกของไทยไปนิวซีแลนด์เพิ่มขึ้นร้อยละ 13.90 ในขณะที่มูลค่าการส่งออกของ นิวซีแลนด์มาไทยเพิ่มขึ้นร้อยละ 40.85

ในระดับภาคการผลิต ผลการศึกษาพบว่าไทยได้รับประโยชน์จาก 1) Trade Effect ในหมวดผลิตภัณฑ์จากหนัง 2) Cost Effect ในหมวดสิ่งทอ, เครื่องแต่งกาย และผลิตภัณฑ์จากหนัง ในขณะที่ภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบด้านลบจาก 1) Substitution Effect ได้แก่ ผลิตภัณฑ์นม, ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์, อุปกรณ์คมนาคมอื่นๆ

ส่วนประเทสนิวซีแลนด์ภาคการผลิตที่ได้รับผลกระทบทางด้านบวกจาก 1) Trade Effect ได้แก่ พืชอื่นๆ, ผลิตภัณฑ์นม, ผลิตภัณฑ์อาหารอื่นๆ, อุปกรณ์คมนาคมอื่นๆ, อุปกรณ์ไฟฟ้า 2) External Activity Effect ได้แก่ เมล็ดข้าวสาลี, เมล็ดพืชน้ำมัน, น้ำมันดิบ, ขนสัตว์และไหม ในขณะที่ภาคการผลิตที่อาจได้รับผลกระทบด้านลบจาก 1) Substitution Effect ได้แก่ เครื่องแต่งกาย

โดยสรุปการจัดตั้งเขตการค้าเสรีไทย-นิวซีแลนด์จะเป็นประโยชน์กับทั้ง 2 ฝ่ายในระยะยาวอย่างไรก็ดี ผลประโยชน์ที่มีต่อประเทศไทยอยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากระดับการกีดกันทางการค้าของนิวซีแลนด์อยู่ในระดับที่ต่ำ และนับว่าเขตการค้าเสรีนี้ให้ประโยชน์ต่อไทยในระดับที่ต่ำที่สุดเมื่อเทียบกับการศึกษาเขตการค้าเสรีอื่นๆ

5.5 สรุปผลการวิเคราะห์กรณีศึกษาของประเทศไทยในการจัดตั้งเขตการค้าเสรี

การวิเคราะห์ผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของประเทศไทยกับประเทศคู่ค้า ตามที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้าที่แตกต่างกัน จะส่งผลกระทบต่อสวัสดิการสังคมและผลกระทบต่อภาคการผลิตที่แตกต่างกัน งานวิจัยฉบับนี้จะให้ความสำคัญในประเด็นของสวัสดิการสังคมที่สูงขึ้น ซึ่งสามารถเปรียบเทียบสวัสดิการสังคมจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับประเทศคู่ค้าต่างๆ ได้ดังตารางที่ 5.10

ตารางที่ 5.10 การเปรียบเทียบสวัสดิการสังคมจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับประเทศต่างๆ

คู่ประเทศ	โอกาสในการจัดตั้งเขตการค้าเสรี	สวัสดิการสังคมของไทย (ล้าน US \$)	สวัสดิการสังคมของคู่ค้า (ล้าน US \$)
1. อาเซียน-ญี่ปุ่น	0.66745	6,848.54	6,422.41
2. อาเซียน-จีน	0.77063	422.33	1,787.05
3. อาเซียน-เกาหลี	0.65258	340.19	5,466.83
4. ไทย-อินเดีย	0.53080	545.21	74.89
5. ไทย-ออสเตรเลีย	0.33123	349.04	424.23
6. ไทย-นิวซีแลนด์	0.31203	16.48	60.5
7. ไทย-อเมริกา	0.13919	6,661.89	1,149.50

การประเมินความสอดคล้องของโอกาสในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของไทยกับประเทศคู่ค้า และผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับประเทศนั้นๆ โดยพิจารณาจากสวัสดิการสังคมที่สูงขึ้น พบว่า ผลการศึกษาทั้งสองส่วนค่อนข้างมีความสอดคล้องกัน ยกตัวอย่างเช่น การประมาณค่าจากแบบจำลองให้ค่าความน่าจะเป็นว่าประเทศไทยมีโอกาสสูงในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับญี่ปุ่น ในขณะที่การศึกษาผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีก็พบว่าทั้งสองประเทศจะได้ประโยชน์เป็นอย่างมากทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เนื่องจากญี่ปุ่นเป็นประเทศที่มีตลาดขนาดใหญ่ ตั้งอยู่ในภูมิภาคเดียวกันกับประเทศไทย และเป็นประเทศที่มีสัดส่วนมูลค่าการค้ากับไทยเป็นจำนวนมาก คือ เป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญอันดับแรกของไทย ดังนั้น การจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับญี่ปุ่น จึงทำให้สวัสดิการของทั้งสองประเทศเพิ่มขึ้นมาก

การประมาณค่าจากแบบจำลองทางเศรษฐมิติ พบว่า การจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับจีน และไทยกับเกาหลี มีโอกาสสูงในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีร่วมกัน ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลประโยชน์โดยรวมที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรี คือ สวัสดิการโดยรวมของทั้งสองประเทศจะเพิ่มขึ้นค่อนข้างมาก แต่จากการศึกษาพบว่าในส่วนของประเทศไทยจะได้รับประโยชน์ไม่มากนักจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับประเทศดังกล่าว ประเทศจีนและเกาหลีจะมีสวัสดิการเพิ่มขึ้นมากกว่า อย่างไรก็ตาม วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตการค้าเสรี คือ ผลประโยชน์ร่วมกันของกลุ่มจะต้องเพิ่มขึ้นถึงจะจัดทำข้อตกลง ไม่ใช่จัดตั้งแล้วประเทศใดประเทศหนึ่งได้ประโยชน์ นอกจากนี้ การศึกษาผลกระทบจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีในครั้งนี้ทำการศึกษาภายใต้กรอบอาเซียน-จีน และอาเซียน-เกาหลี จึงทำให้ผลประโยชน์ที่จีนและเกาหลีจะได้รับมีค่อนข้างมาก เนื่องจากได้รับประโยชน์จากตลาดทั้งหมดของประเทศสมาชิกในอาเซียน แต่ถ้าพิจารณาถึงผลประโยชน์ที่ได้รับจากประเทศไทย สวัสดิการสังคมที่เพิ่มขึ้นอาจไม่แตกต่างกันมากนัก ดังนั้น เมื่อพิจารณาในภาพรวมผลที่ได้จึงสอดคล้องกับโอกาสในการจัดตั้งเขตการค้าเสรี นอกจากนี้ การศึกษาผลกระทบพบว่า แม้ว่าผลประโยชน์ระยะสั้นจะต่ำ แต่การจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีร่วมกันจะเป็นประโยชน์อย่างสูงแก่ทั้งสองประเทศในระยะยาว

การจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับอินเดียให้ผลการประมาณค่าโอกาสในการจัดตั้งอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับสวัสดิการโดยรวมที่เพิ่มขึ้นที่อยู่ในระดับไม่สูงมากนัก โดยในกรณีไทยจะได้รับประโยชน์มากกว่าอินเดีย เนื่องจากอินเดียเป็นประเทศที่มีการเก็บภาษีในอัตราค่อนข้างสูงและเป็นประเทศที่มีตลาดขนาดใหญ่ ดังนั้น การจัดตั้งเขตการค้าเสรีร่วมกันจะเป็นประโยชน์ต่อไทยในการที่จะขยายการส่งออกได้มากขึ้น นอกจากนี้ ไทยกับอินเดียมีระยะทางระหว่างประเทศใกล้กัน จึงเป็นปัจจัยในการช่วยสนับสนุนการส่งออกอีกทางหนึ่ง

โอกาสในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีของไทยกับออสเตรเลีย และไทยกับนิวซีแลนด์อยู่ในระดับที่ไม่สูงมากนัก ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นว่าสวัสดิการสังคมจะเพิ่มขึ้นไม่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของการรวมกลุ่มกับนิวซีแลนด์ ประเทศไทยกับประเทศทั้งสองมีระยะทางที่ไกลกัน ทำให้ต้นทุนค่าขนส่งระหว่างประเทศมีค่าสูง ส่งผลต่อมูลค่าการค้าระหว่างประเทศที่มีสัดส่วนค่อนข้างต่ำ ดังนั้น การจัดตั้งเขตการค้าเสรีร่วมกันจึงนำไปสู่ผลประโยชน์ที่เพิ่มขึ้นในระดับต่ำ แต่จะเห็นได้ว่าการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับออสเตรเลียจะให้ผลประโยชน์ที่มากกว่านิวซีแลนด์ เนื่องจากออสเตรเลียนี้อุตสาหกรรมขนาดใหญ่กว่า และมีรายได้ต่อหัวสูงกว่า จึงทำให้การส่งออกของไทยไปออสเตรเลียขยายตัวได้มากกว่า

ผลการประมาณค่าโอกาสในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา พบว่า มีโอกาสต่ำในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีร่วมกัน แต่จากการศึกษาผลกระทบพบว่า ถ้าไทยจัดทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับสหรัฐอเมริกาก็จะทำให้สวัสดิการของไทยเพิ่มขึ้นสูงมาก เนื่องจากสหรัฐอเมริกานี้อุตสาหกรรมที่สำคัญของไทยรองมาจากญี่ปุ่น และยังเป็นแหล่งของเทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงเป็นแหล่งของเงินลงทุนที่จะไหลเข้าสู่ประเทศ ดังนั้น การจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับสหรัฐอเมริกาจึงทำให้ไทยได้รับประโยชน์หลายทาง ทั้งทางด้าน การส่งออกที่ขยายตัวมากขึ้น การลงทุนที่มากขึ้น และการถ่ายทอดเทคโนโลยี ซึ่งส่งผลต่อการขยายตัวของระบบเศรษฐกิจไทย แต่จากการพิจารณาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อโอกาสในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีพบว่า ไทยกับสหรัฐอเมริกามีระยะทางที่ไกล รายได้ต่อหัวแตกต่างกันมาก ทำให้เมื่อมีการจัดตั้งเขตการค้าเสรีแล้วสหรัฐอเมริกาก็จะได้รับประโยชน์ไม่มากนัก ซึ่งสอดคล้องกับผลกระทบที่จะเกิดขึ้นที่พบว่าไทยจะได้รับประโยชน์มากกว่าสหรัฐอเมริกา ดังนั้น สหรัฐอเมริกาอาจมีแรงจูงใจน้อยในการที่จะจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับไทย เนื่องจากถ้าพิจารณาเฉพาะประเด็นของการเปิดเสรีทางการค้าสหรัฐอเมริกาจะได้รับประโยชน์น้อยกว่า ดังนั้น สหรัฐอเมริกาจึงมีเงื่อนไขเป็นจำนวนมากในการเปิดเสรีทางด้านบริการ เพื่อที่จะทำให้ประเทศตนได้ประโยชน์มากขึ้น แต่ในปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีความพร้อมในการเปิดเสรีทางด้านบริการ จึงทำให้การเจรจาจัดตั้งเขตการค้าเสรีระหว่างสองฝ่ายเป็นไปด้วยความล่าช้า

โดยสรุปในกรณีของประเทศไทย พบว่า ไทยมีโอกาสสูงในการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับประเทศที่มีระยะทางใกล้เคียงกันหรืออยู่ในภูมิภาคเดียวกัน มีระดับรายได้ต่อหัวไม่แตกต่างกันมาก หรือเป็นประเทศที่มีตลาดขนาดใหญ่ เช่น จีน ญี่ปุ่น เกาหลี อินเดีย เป็นต้น และจากการศึกษาผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งเขตการค้าเสรีกับประเทศดังกล่าว ให้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกันว่าจะทำให้สวัสดิการโดยรวมของไทยและประเทศคู่ค้าเพิ่มสูงขึ้น แม้ว่าในระยะสั้นผลประโยชน์ที่ได้รับอาจไม่เท่าเทียมกัน แต่ในระยะยาวจะเป็นประโยชน์อย่างสูงแก่ทั้งสองประเทศ